

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम्
सत्रार्द्धपरीक्षापाठ्यक्रमः
(नियमितच्छात्राणां कृते)
प्रथमसत्रार्द्धम्
2016-17

महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः

देवासमार्गः, उज्जयिनी (म.प्र.) 456010

दूरभाषः- (0734) 2526044, दूरप्रेषः- (0734) 2524845

अणुसङ्केतः - regpsvvp@rediffmail.com, अन्तर्जालपुटम् - www.mpsvvujain.org

महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् सत्रार्द्धपरीक्षापाठ्यक्रमः

नियमावलिः

1- पाठ्यक्रमस्वरूपम् -

- बी.ए.(संस्कृतप्राच्यम्) इति परीक्षायाः त्रिवर्षीयः पाठ्यक्रमः षट् सत्रार्द्धेषु (Six Semestar) विभक्तो भविष्यति। प्रतिसत्रार्द्धं सप्त प्रश्नपत्राणि च भविष्यन्ति।
- प्रथमद्वितीयप्रश्नपत्रयोः मध्यप्रदेशस्य उच्चशिक्षाविभागद्वारा निर्धारितः आधारपाठ्यक्रमः अनिवार्यतया पठनीयो भविष्यति। आधारपाठ्यक्रमे प्रथमं प्रश्नपत्रं 100 अंकाणां द्वितीयं च 50 अंकाणां निर्धारितम्।
- सप्तमं प्रश्नपत्रम् खवर्गे वैकल्पिकविषयसम्बद्धम्। तत्र प्रवेशार्थी हिन्दीसाहित्य-अंग्रेजी-साहित्य-अर्थशास्त्र-समाजशास्त्र-इतिहास-राजनीतिविज्ञानविषयेषु कमप्येकं स्वीकर्तुं शक्नोति।

पाठ्यक्रमपरीक्षायोजना वक्ष्यमाणरीत्या भविष्यति -

बी.ए.(संस्कृतप्राच्यम्) सत्रार्द्धपरीक्षापाठ्यक्रमस्वरूपम्

प्रश्नपत्रम्	विषयः	आन्तरिक- मूल्यांकनम्	बाह्यपरीक्षा (सैद्धान्तिकपरीक्षा)	पूर्णा I:	उत्तीर्णा I:		
					आन्तरिक मूल्यांकनम्	बाह्यपरीक्षा (सैद्धान्तिकपरीक्षा)	योगः
प्रथमम्	आधारपाठ्यक्रमः	30	70	100	10	40	50
द्वितीयम्	आधारपाठ्यक्रमः	15	35	50			
तृतीयम्	सामान्यसंस्कृतम्	15	35	50	05	12	17
चतुर्थम्	विशिष्टसंस्कृत - I	15	35	50			
पचमम्	विशिष्टसंस्कृत - II	15	35	50	15	35	50
षष्ठम्	विशिष्टसंस्कृत - III	15	35	50			
सप्तमम्	वैकल्पिकविषयाः (हिन्दीसाहित्यम्/ अंग्रेजीसाहित्यम्/ अर्थशास्त्रम्/ समाजशास्त्रम्/इतिहासः/ राजनीतिविज्ञानम्)	30	70	100	10	23	33
				400		132	

2. प्रवेशनियमाः -

बी.ए.(संस्कृतप्राच्यम्) इति परीक्षायां वक्ष्यमाणपरीक्षोत्तीर्णः प्रवेशमर्हति -

(1) मध्यप्रदेशस्थ - महर्षिपत जलिसंस्कृतसंस्थानस्य उत्तरमध्यमापरीक्षोत्तीर्णः अथवा भारतस्य कस्यापि प्रादेशिकशासनस्य शिक्षाविभागद्वारा प्राप्तमान्यताकसंस्थायाः विश्वविद्यालयस्य वा तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णः ।

(2) मध्यप्रदेशस्थ-माध्यमिकशिक्षामण्डलस्य उच्चतरमाध्यमिक (इण्टर मीडियट) परीक्षोत्तीर्णः, अथवा भारतस्य कस्यापि प्रादेशिकशासनस्य शिक्षाविभागद्वारा प्राप्तमान्यताकसंस्थायाः संस्कृतेन सह तत्समकक्षपरीक्षोत्तीर्णः ।

(3) बी.ए.(संस्कृतप्राच्यम्) इति परीक्षायां सप्तमप्रश्नपत्रपाठ्यक्रमः वैकल्पिकः विद्यते। तत्र राजनीतिविज्ञानम्, अर्थशास्त्रम्, हिन्दीसाहित्यम्, अंग्रेजीसाहित्यम्, इतिहासः समाजशास्त्रम् च विषयाः स्वीकृताः सन्ति। प्रवेशार्थी छात्रः उक्तेषु कमप्येकं विषयं स्वीकर्तुं शक्नोति।

1. परीक्षायोजना -

1. बी.ए.(संस्कृतप्राच्यम्) इति परीक्षायां तृतीय-चतुर्थ-प चम-षष्ठप्रश्नपत्राणां माध्यमं संस्कृतं भविष्यति। आधारपाठ्यक्रमप्रश्नपत्रे, सप्तमे प्रश्नपत्रे च परीक्षायाः माध्यमं हिन्दी / आंग्लभाषा भविष्यति।

2. बी.ए.(संस्कृतप्राच्यम्) इति परीक्षायां प्रतिसत्रार्द्धे उत्तीर्णतायै 33% अः निर्धारिताः। श्रेणीनिर्धारणं षष्ठसत्रार्द्धे परीक्षान्ते भविष्यति।

3. बी.ए.(संस्कृतप्राच्यम्) प्रथमद्वितीयतृतीयवर्षपरीक्षासु (प्रथम-द्वितीय-तृतीय-चतुर्थ-प चम-षष्ठसत्रार्द्धेषु) उत्तीर्णतार्थं समष्टिरूपेण 33प्रतिशतं, प्रतिपत्रं च 20 प्रतिशतमः अपेक्षिताः।

4. आन्तरिकमूल्या ने सैद्धान्तिकपरीक्षायां च पृथक्-पृथक् उत्तीर्णता आवश्यकी।

5. साहित्यविषयेषु समष्टिरूपेण 33 प्रतिशतमः अनिवार्याः।

6. आन्तरिकमूल्या ने उत्तीर्णः एव सैद्धान्तिकपरीक्षायां सम्मेलितुमर्हः।

2. प्रश्नपत्रनिर्माणयोजना -

प्रतिप्रश्नपत्रं निम्नानुसारं त्रिविधाः प्रश्नाः भविष्यन्ति। तत्र प्रतिप्रश्नं एको विकल्पोऽनिवार्यः।

क्रमांकः	प्रश्नप्रकारः	प्रश्नसंख्या	अंकाः	योगः
1	बहुविकल्पीयाः	5	1	5
2	लघूत्तरीयाः / टिप्पण्यात्मकाः	5	2	10
3	निबन्धात्मकाः / व्याख्यात्मकाः	5	4	20
4	आन्तरिकमूल्यांकनम्			15
योगः				50 अः

5- श्रेणिनिर्धारणम् -

बी.ए.(संस्कृतप्राच्यम्) इति परीक्षायां त्रिष्वपि वर्षेषु प्राप्ता िना योगाधारेण निम्नलिखितरूपेण श्रेणि निर्धारणं भविष्यति :-

- 60 प्रतिशतम्, ततो वा अधिका िनां च प्राप्या प्रथमश्रेणिनिर्धारणम् ।
- 45 प्रतिशतम् ततो वा अधिका िनां किन्तु 60 प्रतिशतमेभ्यो न्यूना िनां प्राप्या च द्वितीयश्रेणिनिर्धारणम् ।
- 33 प्रतिशतम् ततो वा अधिका िनां किन्तु 45 प्रतिशतमेभ्यो न्यूना िनां प्राप्या च तृतीयश्रेणिनिर्धारणम् ।

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा
प्रथमसत्रार्द्धम्
प्रश्नपत्रम् तृतीयम्
सामान्यसंस्कृतम्

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1 – लघुसिद्धान्तकौमुदी (संज्ञाप्रकरणम्)	07
एककः 2 – लघुसिद्धान्तकौमुदी (अच्सन्धिप्रकरणम्)	07
एककः 3 – लघुसिद्धान्तकौमुदी (हल्सन्धिप्रकरणम्)	07
एककः 4 – लघुसिद्धान्तकौमुदी (विसर्गसन्धिप्रकरणम्)	07
एककः 5 – लघुसिद्धान्तकौमुदी (कारकप्रकरणम्)	07

अनुशासितग्रन्थः –

लघुसिद्धान्तकौमुदी	– वरदराजाचार्य
व्याख्याकारः	– धरानन्दशास्त्री
प्राप्तिस्थानम्	– चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः –

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 5 = 5
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 5 = 10
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 5 = 20
आन्तरिकमूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा

प्रथमसत्रार्द्धम्

प्रश्नपत्रम् - चतुर्थम्

विशिष्टसंस्कृतम्-I

विषयः - काव्यम्

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1 – रघुवंशमहाकाव्यम् (प्रथमः सर्गः)	07
एककः 2 – रघुवंशमहाकाव्यम् (द्वितीयः सर्गः)	07
एककः 3 – मेघदूतम् (पूर्वमेघे 1 – 30 पद्यानि)	07
एककः 3 – मेघदूतम् (पूर्वमेघे 31 तः समाप्तिं यावत्)	07
एककः 5 – उपर्युक्तपाद्यांशतः समालोचनात्मकप्रश्नः	07

अनुशासितग्रन्थाः –

रघुवंशमहाकाव्यम्	– कालिदासः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
मेघदूतम्	– कालिदासः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
प्राप्तिस्थानम्	– चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः –

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 4 = 4
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 4 = 8
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 4 = 16
4 प चमैककतःसमालोचनात्मकप्रश्नः	1 × 7 = 7
आन्तरिकमूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा
प्रथमसत्रार्द्धम्
प्रश्नपत्रम् - पञ्चमम्
विशिष्टसंस्कृतम्-II
विषयः - नाट्यम्

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1 – अभिज्ञानशाकुन्तलम् (प्रथमो :)	07
एककः 2 – अभिज्ञानशाकुन्तलम् (द्वितीयतृतीया ि)	07
एककः 3 – अभिज्ञानशाकुन्तलम् (चतुर्थप चमा ि)	07
एककः 4 – अभिज्ञानशाकुन्तलम् (षष्ठसप्तमा ि)	07
एककः 5 – उपर्युक्तपाठ्यांशतः समालोचनात्मकप्रश्नः	07

अनुशासितग्रन्थः –

अभिज्ञानशाकुन्तलम्	– कालिदासः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
प्राप्तिस्थानम्	– चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः –

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 4 = 4
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 4 = 8
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 4 = 16
4 प चमैककतःसमालोचनात्मकप्रश्नः	1 × 7 = 7
आन्तरिकमूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा
प्रथमसत्रार्द्धम्
प्रश्नपत्रम्-षष्ठम्
विशिष्टसंस्कृतम्-III
विषयः - नाट्यशास्त्रम्

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1 – दशरूपकम् (प्रथमप्रकाशतः 1 – 35 कारिकाः)	07
एककः 2 – दशरूपकम् (प्रथमप्रकाशतः 36 – 68 कारिकाः)	07
एककः 3 – दशरूपकम् (द्वितीय प्रकाशतः 1 – 36 कारिकाः)	07
एककः 4 – दशरूपकम् (द्वितीय प्रकाशतः 36 – 72 कारिकाः)	07
एककः 5 – नाट्यशास्त्रम् (प्रथमाध्यायः)	07

अनुशासितग्रन्थौ –

1. दशरूपकम् – धन जयः (संस्कृत-हिन्दी व्याख्यासहितम्)
प्राप्तिस्थानम् – चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.
2. नाट्यशास्त्रम् – भरतमुनिः (संस्कृत-हिन्दी व्याख्यासहितम्)
प्राप्तिस्थानम् – चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः –

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 5 = 5
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 5 = 10
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 5 = 20
आन्तरिकमूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम्
सत्रार्द्धपरीक्षापाठ्यक्रमः
(नियमितच्छात्राणां कृते)
द्वितीयसत्रार्द्धम्
2016-17

महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः

देवासमार्गः, उज्जयिनी (म.प्र.) 456010

दूरभाषः- (0734) 2526044, दूरप्रेषः- (0734) 2524845

अणुसङ्केतः - regpsvmp@rediffmail.com, अन्तर्जालपुटम् - www.mpsvujain.org

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा
द्वितीयसत्रार्द्धम्
प्रश्नपत्रम् तृतीयम्
विषयः — सामान्यसंस्कृतम्

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1 — लघुसिद्धान्तकौमुदी (केवलसमासः)	07
एककः 2 — लघुसिद्धान्तकौमुदी (अव्ययीभावसमासः)	07
एककः 3 — लघुसिद्धान्तकौमुदी (तत्पुरुषसमासः)	07
एककः 4 — लघुसिद्धान्तकौमुदी (बहुब्रीहिसमासः)	07
एककः 5 — लघुसिद्धान्तकौमुदी (द्वन्द्वसमासः)	07

अनुशासितग्रन्थः —

लघुसिद्धान्तकौमुदी	— वरदराजाचार्य
व्याख्याकारः	— धरानन्दशास्त्री
प्राप्तिस्थानम्	— चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 5 = 5
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 5 = 10
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 5 = 20
आन्तरिक मूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा
द्वितीयसत्रार्द्धम्
प्रश्नपत्रम्-चतुर्थम्
विशिष्टसंस्कृतम्-I
विषयः — काव्यशास्त्रम्

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1 — साहित्यदर्पणः (प्रथमः परिच्छेदः)	07
एककः 2 — साहित्यदर्पणः (द्वितीयः परिच्छेदः)	07
एककः 3 — साहित्यदर्पणः (तृतीयपरिच्छेदस्य 1-90 कारिकाः)	07
एककः 4 — साहित्यदर्पणः (तृतीयपरिच्छेदस्य 91-180 कारिकाः)	07
एककः 5 — साहित्यदर्पणः (तृतीयपरिच्छेदस्य 181 तः समाप्तिपर्यन्तम्)	07

अनुशंसितग्रन्थः —

साहित्यदर्पण	— विश्वनाथः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
प्राप्तिस्थानम्	— चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 5 = 5
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 5 = 10
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 5 = 20
आन्तरिकमूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा
द्वितीयसत्रार्द्धम्
प्रश्नपत्रम्-पञ्चमम्
विशिष्टसंस्कृतम्-II
विषयः — नाट्यम्

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1 — वेणीसंहारम् (प्रथमो :)	07
एककः 2 — वेणीसंहारम् (द्वितीयतृतीया :)	07
एककः 3 — वेणीसंहारम् (चतुर्थप चमा णै)	07
एककः 4 — वेणीसंहारम् (षष्ठो :)	07
एककः 5 — उपर्युक्तपाठ्यांशतः समालोचनात्मक प्रश्नाः	07

अनुशंसितग्रन्थः —

वेणीसंहारम्	— भट्टनारायणः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
प्राप्तिस्थानम्	— चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 5 = 5
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 5 = 10
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 5 = 20
आन्तरिकमूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा
द्वितीयसत्रार्द्धम्
प्रश्नपत्रम्-षष्ठम्
विशिष्टसंस्कृतम्-III
विषयः — नाट्यशास्त्रम्

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1 — दशरूपकम् (तृतीयप्रकाशस्य 1 – 35 कारिकाः)	07
एककः 2 — दशरूपकम् (तृतीयप्रकाशस्य 36 कारिकातः समाप्तिपर्यन्तम्)	07
एककः 3 — दशरूपकम् (चतुर्थप्रकाशस्य 1–40 कारिकाः)	07
एककः 4 — दशरूपकम् (चतुर्थप्रकाशस्य 41 कारिकातः समाप्तिपर्यन्तम्)	07
एककः 5 — नाट्यशास्त्रम् (द्वितीयोध्यायः)	07

अनुशंसितग्रन्थः —

1. दशरूपकम् — धन जय (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
प्राप्तिस्थानम् — चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.
2. नाट्यशास्त्रम् — भरतमुनिः (संस्कृत-हिन्दी व्याख्यासहितम्)
प्राप्तिस्थानम् — चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 5 = 5
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 5 = 10
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 5 = 20
आन्तरिकमूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम्
सत्रार्द्धपरीक्षापाठ्यक्रमः
(नियमितच्छात्राणां कृते)
तृतीयसत्रार्द्धम्
2016-17

महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः

देवासमार्गः, उज्जयिनी (म.प्र.) 456010

दूरभाषः- (0734) 2526044, दूरप्रेषः- (0734) 2524845

अणुसङ्केतः - regpsvvpmp@rediffmail.com, अन्तर्जालपुटम् - www.mpsvvujain.org

१	07
२	07
३	07
४	07
५	07

अ विभाजनम् प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	$1 \times 5 = 5$
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	$2 \times 5 = 10$
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	$4 \times 5 = 20$
आन्तरिक मूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा

तृतीयसत्रार्द्धः

प्रश्नपत्रम्—चतुर्थम्

पूर्णा 50

विशिष्टसंस्कृतम्—I

विषयः उपनिषद्साहित्यम्

एककः 1 ईशोपनिषद् (सम्पूर्णा)	07
एककः 2 कठोपनिषद् (प्रथमाध्याये प्रथमावल्ली)	07
एककः 3 कठोपनिषद् (प्रथमाध्याये द्वितीयावल्ली)	07
एककः 4 कठोपनिषद् (प्रथमाध्याये तृतीयावल्ली)	07
एककः 5 समालोचनात्मकप्रश्नाः	07

अनुशंसितग्रन्थाः —

- 1 ईशोपनिषद् (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेता)
- 2 कठोपनिषद् (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेता)
- 3 वैदिकवाङ्मयेतिहासः — आचार्य लोकमणिदहाल
प्राप्तिस्थानम् — चौखम्भाविद्याभवन, वाराणसी, उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 4 = 4
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 4 = 8
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 4 = 16
4 पंचमैकततः समालोचनात्मकप्रश्नः	1 × 7 = 7
आन्तरिक मूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा

तृतीयसत्रार्द्धः

प्रश्नपत्रम्— प चमम्

पूर्णा 50

विशिष्टसंस्कृतम्—II

विषयः — नाट्यम्

एककः 1 — विक्रमोर्वशीयम् (प्रथमांकः)	07
एककः 2 — विक्रमोर्वशीयम् (द्वितीयांकः)	07
एककः 3 — विक्रमोर्वशीयम् (तृतीयांकः)	07
एककः 4 — विक्रमोर्वशीयम् (चतुर्थपंचमांकौ)	07
एककः 5 — उपर्युक्तपाठ्यांशतः समालोचनात्मकप्रश्नः	07

अनुशंसितग्रन्थः —

1. विक्रमोर्वशीयम् (कालिदास)चौखम्भा सुरभारती प्रकाशनम् वाराणसी ।

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 4 =	4
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 4 =	8
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 4 =	16
4 प चमैककतःसमालोचनात्मकप्रश्नः	1 × 7 =	7
आन्तरिक मूल्यांकनम्		15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा

तृतीयसत्रार्द्धः

प्रश्नपत्रम्-षष्ठम्

पूर्णा 50

विशिष्टसंस्कृतम्-III

विषयः - काव्यम्

एककः 1 - किरातार्जुनीयम् (प्रथमसर्गस्य 1-23 पद्यानि)	07
एककः 2 - किरातार्जुनीयम् (प्रथमसर्गस्य 24 पद्यतः समाप्तिं यावत्)	07
एककः 3 - रघुवंशम् (चतुर्दशसर्गस्य 1-40 पद्यानि)	07
एककः 4 - रघुवंशम् (चतुर्दशसर्गस्य 41 पद्यतः समाप्तिं यावत्)	07
एककः 5 - उपर्युक्तपाठ्यांशतः समालोचनात्मक प्रश्नः	07

अनुशासितग्रन्थौ: -

किरातार्जुनीयम्	- भारविः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
रघुवंशम्	- कालिदास (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
प्राप्तिस्थानम्	- चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः -

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 4 =	4
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 4 =	8
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 4 =	16
4 प चमैककतःसमालोचनात्मकप्रश्नः	1 × 7 =	7
आन्तरिक मूल्यांकनम्		15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम्
सत्रार्द्धपरीक्षापाठ्यक्रमः
(नियमितच्छात्राणां कृते)
चतुर्थसत्रार्द्धम्
2016-17

महर्षिपाणिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः
देवासमार्गः, उज्जयिनी (म.प्र.) 456010

दूरभाषः- (0734) 2526044, दूरप्रैषः- (0734) 2524845

अणुसङ्केतः - regpsvvp@rediffmail.com, अन्तर्जालपुटम् - www.mpsvvujain.org

Mahrshi Panini Sanskrit Evm Vaidic University, Ujjain [M.P.]

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा

चतुर्थसत्रार्द्धः

सामान्यसंस्कृतम्

प्रश्नपत्रम्—तृतीयम्

पूर्णा 50

विषयः — प्राचीनभारतीयसंस्कृतिः

एककः 1 — वर्णव्यवस्था	07
एककः 2 — आश्रमव्यवस्था	07
एककः 3 — पुरुषार्थाः	07
एककः 4 — संस्काराः	07
एककः 5 — प्राचीनभारतीयशिक्षापद्धतिः	07

अनुशंसितग्रन्थाः —

1. प्राचीनभारतीयसंस्कृतिः — वीरेन्द्रसिंह — अक्षयवटप्रकाशनम्, इलाहाबाद
2. संस्कृति के चार अध्याय — रामधारीसिंह दिनकर
3. वैदिक साहित्य एवं संस्कृति — बलदेव उपाध्याय
प्राप्तिस्थानम् — चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 5 = 5
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 5 = 10
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 5 = 20
आन्तरिकमूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा

चतुर्थसत्रार्द्धः

प्रश्नपत्रम्—चतुर्थम्

पूर्णा 50

विशिष्टसंस्कृतम्—I

विषयः दर्शनम्

एककः 1 तर्कसंग्रहः : (पदकृत्यसहितः)	07
— आरम्भतः द्रव्यलक्षणप्रकरणं यावत्	
एककः 2 तर्कसंग्रहः : (पदकृत्यसहितः)	07
— गुणलक्षणप्रकरणम्	
एककः 3 तर्कसंग्रहः : (पदकृत्यसहितः)	07
— अनुमानखण्डः	
एककः 4 तर्कसंग्रहः : (पदकृत्यसहितः)	07
— उपमानशब्दखण्डौ	
एककः 5 तर्कसंग्रहः : (पदकृत्यसहितः)	07
— गुणनिरूपणतः समाप्तिं यावत्	

अनुशंसितग्रन्थः —

1 तर्कसंग्रह(पदकृत्यसहितः)	—	अन्नम्भट्टः
प्राप्तिस्थानम्	—	चौखम्भाविद्याभवन, वाराणसी, उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 5 = 5
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 5 = 10
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 5 = 20
आन्तरिक मूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा

चतुर्थसत्रार्द्धम्

कवर्गे साहित्यम्

प्रश्नपत्रम्— प चमम्

पूर्णा 50

विशिष्टसंस्कृतम्—II

विषयः — गद्यकाव्यम्

एककः 1 — कादम्बरीकथामुखम् (आदितः शूद्रकवर्णनपर्यन्तम्)	07
एककः 2 — कादम्बरीकथामुखम् (चाण्डालकन्यावर्णनतः शुकजन्मपर्यन्तम्)	07
एककः 3 — कादम्बरीकथामुखम् (प्रभातवर्णनतः वैशम्पायनदशावर्णनम् यावत्)	07
एककः 4 — कादम्बरीकथामुखम् (हारीतवर्णनतः कथामुखसमाप्तिं यावत्)	07
एककः 5 — उपर्युक्तपाठ्यांशतः समालोचनात्मक प्रश्नाः	07

अनुशंसितग्रन्थः —

कादम्बरीकथामुखम् — बाणभट्टः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
प्राप्तिस्थानम् — चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 4 = 4
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 4 = 8
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 4 = 16
4 पंचमैकततः समालोचनात्मकप्रश्नः	1 × 7 = 7
आन्तरिक मूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा
चतुर्थसत्रार्द्धम्
प्रश्नपत्रम् - षष्ठम्
विशिष्टसंस्कृतम्-III
विषयः – काव्यशास्त्रम्

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1 – साहित्यदर्पणः (चतुर्थः परिच्छेदः)	07
एककः 2 – साहित्यदर्पणः (सप्तमपरिच्छेदस्य 1-15 कारिकाः)	07
एककः 3 – साहित्यदर्पणः (सप्तमपरिच्छेदस्य 16-31 कारिकाः)	07
एककः 4 – साहित्यदर्पणः (अष्टमपरिच्छेदः)	07
एककः 5 – साहित्यदर्पणः (नवमपरिच्छेदः)	07

अनुशंसितग्रन्थः –

साहित्यदर्पण – विश्वनाथः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)

प्राप्तिस्थानम् – चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः –

1. वस्तुनिष्ठप्रश्नाः = 5 X 1 = 5
2. लघूत्तरीयप्रश्नाः = 5 X 2 = 10
3. दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः = 5 X 4 = 20
4. आन्तरिकमूल्याङ्कनम् 15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम्
सत्रार्द्धपरीक्षापाठ्यक्रमः
(नियमितच्छात्राणां कृते)
पंचमसत्रार्द्धम्
2016-17

महर्षिपाणिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः
देवासमार्गः, उज्जयिनी (म.प्र.) 456010

दूरभाषः- (0734) 2526044, दूरप्रेषः- (0734) 2524845

अणुसङ्केतः - regpsvmp@rediffmail.com, अन्तर्जालपुटम् - www.mpsvvujain.org

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा
पञ्चमसत्रार्द्धम्
प्रश्नपत्रम् - तृतीयम्
सामान्यसंस्कृतम्
वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1	वैदिकसंहिताः	07
	(संहितापरिचयः – ऋक् यजुः साम अथर्व च)	
एककः 2	ब्राह्मणाः आरण्यकानि च	07
	(ब्राह्मण-आरण्यकग्रन्थानां प्रतिपाद्यविषयः, परिचयश्च)	
एककः 3	उपनिषदः	07
	(उपनिषदां परिचयः,)	
एककः 4	वेदा िनि	07
	(वेदा िनां परिचयः, महत्त्व)	
एककः 5	पुराणेतिहासः	07
	(पुराणस्यार्थः, पुराणलक्षणम्, पुराणानां परिचयः, महत्त्व)	

अनुशासितग्रन्थाः— 1 संस्कृत साहित्य का समीक्षात्मक इतिहास — डॉ. कपिलदेव द्विवेदी
2 संस्कृतसाहित्येतिहासः — आचार्यलोकमणिः दहालउपाध्याय
3 वैदिक साहित्य और संस्कृति — डॉ. बलदेव उपाध्याय
प्राप्तिस्थानम् — चौखम्भा विद्याभवन वाराणसी, उ.प्र.

अंकविभाजनम्- प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1. वस्तुनिष्ठप्रश्नाः	=	5 X 1 = 5
2. लघूत्तरीयप्रश्नाः	=	5 X 2 = 10
3. दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	=	5 X 4 = 20
4. आन्तरिकमूल्याङ्कनम्		15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा
पञ्चमसत्रार्द्धम्
कवर्गे साहित्यम्
प्रश्नपत्रम् - चतुर्थम्
विशिष्टसंस्कृतम्—I
विषयः - काव्यम्

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1 – शिशुपालवधम् (प्रथमसर्गस्य 1–35 पद्यानि)	07
एककः 2 – शिशुपालवधम् (प्रथमसर्गस्य 36 पद्यतः समाप्तिं यावत्)	07
एककः 3 – शिशुपालवधम् (द्वितीयसर्गस्य 1–60 पद्यानि)	07
एककः 4 – शिशुपालवधम् (द्वितीयसर्गस्य 61–पद्यतः समाप्तिं यावत्)	07
एककः 5 – उपर्युक्तपाठ्यांशतः समालोचनात्मकप्रश्नः	07

अनुशंसितग्रन्थः –

शिशुपालवधम्	– माघः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
प्राप्तिस्थानम्	– चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः –

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 4 =	4
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 4 =	8
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 4 =	16
4 प चमैककतःसमालोचनात्मकप्रश्नः	1 × 7 =	7
आन्तरिकमूल्यांकनम्		15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा
पञ्चमसत्रार्द्धम्
कवर्गे साहित्यम्
प्रश्नपत्रम् - पञ्चमम्
विशिष्टसंस्कृतम्-II
विषयः - काव्यशास्त्रम्

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1 – काव्यप्रकाशः – (प्रथमोल्लासः)	07
एककः 2 – काव्यप्रकाशः – (द्वितीयोल्लासः लक्षणानिरूपणपर्यन्तम्)	07
एककः 3 – काव्यप्रकाशः – (द्वितीयोल्लासः लक्षणाभेदात्समाप्तिं यावत्)	07
एककः 4 – काव्यप्रकाशः – (तृतीयोल्लासः)	07
एककः 5 – काव्यप्रकाशः – (चतुर्थोल्लासः आरम्भतः (सू.44) रसभेदोल्लेखपर्यन्तम्)	07

अनुशंसितग्रन्थः –

- 1 काव्यप्रकाशः – मम्मटः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
प्राप्तिस्थानम् – चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः –

1. वस्तुनिष्ठप्रश्नाः	=	5 X 1 = 5
2. लघूत्तरीयप्रश्नाः	=	5 X 2 = 10
3. दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	=	5 X 4 = 20
आन्तरिकमूल्याङ्कनम्		15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा

प चमसत्रार्द्धः

प्रश्नपत्रम्— षष्ठम्

पूर्णा 50

विशिष्टसंस्कृतम्—III

विषयः — छन्दोलङ्कारपरिचयः

एककः 1 — छन्दोम जरी (प्रारम्भतः द्वितीयस्तवके वसन्ततिलकावृत्तपर्यन्तम्)	07
एककः 2 — छन्दोम जरी (द्वितीयस्तवके अपराजितावृत्ततः समाप्तिं यावत्)	07
एककः 3 — छन्दोम जरी (तृतीयस्तवकतः षष्ठस्तवकपर्यन्तम्)	07
एककः 4 — शब्दालङ्काराः (साहित्यदर्पणस्य दशमपच्छेदात्)	07
एककः 5 — अर्थालङ्काराः (साहित्यदर्पणस्य दशमपच्छेदात्)	07

अनुशासितग्रन्थौ —

- 1 छन्दोम जरी — ग दास (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
- 2 साहित्यदर्पणः — विश्वनाथः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
प्राप्तिस्थानम् — चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 5 = 5
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 5 = 10
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 5 = 20
आन्तरिक मूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम्
सत्रार्द्धपरीक्षापाठ्यक्रमः
(नियमितच्छात्राणां कृते)
षष्ठसत्रार्द्धम्
2016-17

महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः
देवासमार्गः, उज्जयिनी (म.प्र.) 456010

दूरभाषः- (0734) 2526044, दूरप्रैषः- (0734) 2524845

अणुसङ्केतः - regpsvmp@rediffmail.com, अन्तर्जालपुटम् - www.mpsvvujain.org

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा

षष्ठसत्रार्द्धः

सामान्यसंस्कृतम्

प्रश्नपत्रम्—तृतीयम्

लौकिकसंस्कृतसाहित्येतिहासः

पूर्णा 50

एककः 1	आर्षकाव्यपरिचयः	07
	• रामायणमहाभारतयोः सामान्यपरिचयः	
	• रामायणमहाभारतयोः सांस्कृतिकसाहित्यिकञ्च महत्त्वम्	
एककः 2	महाकाव्यपरिचयः	07
	• रघुवंशम्	
	• शिशुपालवधम्	
	• किरातार्जुनीयम्	
	• नैषधीयचरितम्	
एककः 3	नाट्यपरिचयः	07
	• अभिज्ञानशाकुन्तलम्	
	• मालविकाग्निमित्रम्	
	• मध्यमव्यायोगः	
	• अभिषेकनाटकम्	
एककः 4	गीतिकाव्यपरिचयः	07
	• नीतिशतकम्	
	• मेघदूतम्	
	• अमरुकशतकम्	
	• गीतगोविन्दम्	
एककः 5	कथासाहित्यपरिचयः	07
	• पञ्चतन्त्रम्	
	• हितोपदेशः	

अनुशासितग्रन्थाः—

1. संस्कृतसाहित्येतिहासः	—	लोकमणि दाहालः
2. संस्कृत साहित्य का समीक्षात्मक इतिहास	—	कपिलदेव द्विवेदी
3. संस्कृत साहित्य का इतिहास	—	डॉ. बलदेव उपाध्याय
प्राप्तिस्थानम्	—	चौखम्भा विद्याभवन वाराणसी, उ.प्र.

अ विभाजनम्— प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1 बहुविकल्पीयप्रश्नाः	1 × 5 = 5
2 लघूत्तरीयप्रश्नाः	2 × 5 = 10
3 दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	4 × 5 = 20
आन्तरिकमूल्यांकनम्	15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा

षष्ठसत्रार्द्धम्

कवर्गे साहित्यम्
प्रश्नपत्रम् - चतुर्थम्
विशिष्टसंस्कृतम्—I
विषयः - काव्यम्

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1 — शिशुपालवधम् (तृतीयसर्गः 1-40 पद्यानि)	07
एककः 2 — शिशुपालवधम् (तृतीयसर्गः 41 तः समाप्तिं यावत्)	07
एककः 3 — शिशुपालवधम् (चतुर्थसर्गः 1-34 पद्यानि)	07
एककः 4 — शिशुपालवधम् (35 तः समाप्तिं यावत्)	07
एककः 5 — उपर्युक्तपाद्यांशतः समालोचनात्मकप्रश्नाः	07

अनुशंसितग्रन्थः —

1. शिशुपालवधम् (माघः) (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्) चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1. वस्तुनिष्ठप्रश्नाः = 5 X 1 = 5
2. लघूत्तरीयप्रश्नाः = 5 X 2 = 10
3. दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः = 5 X 4 = 20
4. आन्तरिकमूल्याङ्कनम् 15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा
षष्ठसत्रार्द्धम्

प्रश्नपत्रम् - पञ्चमम्
विशिष्टसंस्कृतम्—II
विषयः - काव्यशास्त्रम्

पूर्णाङ्कः 50

एककः 1 — काव्यप्रकाशः — (चतुर्थोल्लासः—शान्तरसविवेचनात् उभयशक्त्युत्थध्वनिभेदपर्यन्तम्)	07
एककः 2 — काव्यप्रकाशः — (चतुर्थोल्लासः—ध्वनेःअष्टादशभेदविवेचनात् समाप्तिं यावत्)	07
एककः 3 — काव्यप्रकाशः — (प चमोल्लासः—आरम्भतःभट्टलोल्लटस्य मतखण्डनपर्यन्तम्)	07
एककः 4 — काव्यप्रकाशः — (प चमोल्लासः — ततः समाप्तियावत्)	07
एककः 5 — काव्यप्रकाशः — (षष्ठोल्लासः)	07

अनुशासितग्रन्थः —

काव्यप्रकाश (मम्मटः) (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्) चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1. वस्तुनिष्ठप्रश्नाः = 5 X 1 = 5
2. लघूत्तरीयप्रश्नाः = 5 X 2 = 10
3. दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः = 5 X 4 = 20
4. आन्तरिकमूल्याङ्कनम् 15

बी.ए.संस्कृतप्राच्यम् परीक्षा

षष्ठसत्रार्द्धम्

कवर्गे साहित्यम्

प्रश्नपत्रम् - षष्ठम्

विशिष्टसंस्कृतम्—III

पूर्णाङ्कः 50

विषयः - गद्यसाहित्यम्

एककः 1 — हर्षचरितम् — प्रथमोऽच्छ्वासः (आदितः सरस्वत्याः मर्त्यलोकागमनकथापर्यन्तो भागः)	07
एककः 2 — हर्षचरितम् — प्रथमोऽच्छ्वासः (ततः समाप्तिं यावत्)	07
एककः 3 — हर्षचरितम् — द्वितीयोऽच्छ्वासः (आदितः दर्पशातदर्शनकथापर्यन्तम्)	07
एककः 4 — हर्षचरितम् — द्वितीयोऽच्छ्वासः (ततः समाप्तिं यावत्)	07
एककः 5 — उपर्युक्तपाठ्यांशतः समालोचनात्मकप्रश्नाः	07

अनुशासितग्रन्थः —

हर्षचरितम्	— बाणभट्टः (संस्कृतहिन्दीव्याख्योपेतम्)
प्राप्तिस्थानम्	— चौखम्भाविद्याभवन वाराणसी उ.प्र.

अ विभाजनम्

प्रत्येकमेककतः अधोलिखितव्यवस्थानुसारं प्रश्नाः भवेयुः —

1. वस्तुनिष्ठप्रश्नाः	=	5 X 1 = 5
2. लघूत्तरीयप्रश्नाः	=	5 X 2 = 10
3. दीर्घोत्तरीयप्रश्नाः	=	5 X 4 = 20
4. आन्तरिकमूल्याङ्कनम्		15